

Государствени бюджетни образователни учреждения

ш. Магаса дешара юкъярло

<p>Рассмотрено: На заседании МО <u>ЗМ</u> / Куркиева З.Б. ___ / Протокол № <u>1</u> от <u>30</u> 08.2023-24г.</p>	<p>Согласовано: Зам.директора по НМР <u>Б.Х.</u> /Булгучев Б.Х./ ___ августа 2023-24г.</p>	<p>Утверждаю: Директор ГБОУ «Центр образования г.Магас» Торшхоева М.М. ___ Приказ № ___ от <u>08.2023-24г.</u></p>
---	--	--

ДЕШАРА КНИЖКА ПРОГРАММА 3 КЛАССА

«Дешара юкъярло ш.Магас»

2023-2024 учебни шу

Хъехархо: Зурабнакъян Абубакара Мадина

Дешара книжка .3 кл..Книга для чтения.3кл.: Учебное пособие.(на
инг.языке)

Сост.К.А. Гагиев,, Котиева Н.Д.,А.О.Мальсагов, – 6-е изд.,перераб. –
Магас;Издательство «Сердало»,2017.-272с.:ил

Государствени бюджетни образователни учреждения

ш. Магаса дешара юкъярло

<p>Рассмотрено: На заседании МО <u>ЗМ</u> / Куркиева З.Б. ___ / Протокол № <u>1</u> от <u>30</u> 08.2023-24г.</p>	<p>Согласовано: Зам.директора по НМР <u>БХ</u> /Булгучев Б.Х./ __августа 2023-24г.</p>	<p>Утверждаю: Директор ГБОУ «Центр образования г.Магас» Торшхоева М.М. ___ / Приказ № ___ от __ 08.2023-24г.</p>
---	--	--

ГІАЛГІАЙ МЕТТА БАЛХА ПРОГРАММА 3 КЛАССА

«Дешара юкъярло ш.Магас»

2023-2024 учебни шу

Хьехархо: Зурабнакъан Абубакара Мадина

ГІалгІай мотт .3кл.. Ингушский язык . Учебное пособие

Сост. А.З.Гандалоева, Р.И.Оздоев, С.У.Патиев – 5-е изд.,
исправ.,перераб. – Магас;Издательство «Сердало»,2017.-192с.ил.

Кхетора каьхат (пояснительная записка)

Таханарча школан хьалхашка латт докхий декхараш. Керттерча даькъе уж да хьалкхувш йоаг1а т1ехье эздел долаш, г1улакхаца, нахаца товш, 1имерза, ший моттиг д1алаца ховш, Даьхе а, кьам а, дезал а лоарх1аш, шийна хьалхашка латта декхараш кхетадеш, цу хьаькъахьа кьахьегаш, дийша, 1илман лардаш 1омаьа, вахаре царех пайда эцаховш хьалкхейр.

Вахар дег1адоаг1а 1илма, техника, культура дег1адарца. Царга хьежожа хила беа дешархошта тахан беш бола хьехам. Школашка вахарцара бувзам ч1оаг1баро д1адех хьехархошкара дешархой теркам т1абахийта дезар – дукхаг1а долча даькъе шоашка уйла яйтар, 1илман лардаш тошкаш болх байтар, 1омадаьчох вахаре пайда эцаховргдолаш.

Наьна мотт 1омабар, грамматика хар боккха лоарх1ам болаш да дешархой кхетам дег1абоалабара, х1ана аьлча, мотт 1омабарца кхетаю мета хозал, из б1аьхий хилар, кьыча кьамий мотт а дикаг1а кхетабу бераша, цар культура йовза а новкъосталду. Дешархошта д1ахьехар хила деза уж кхетаргболаш, ц1енача, аттача меттала, 1омадаьчох махулла дукхаг1а дукхаг1а пайда эца йиш хург1олаш. Цудухьа наьна мотт хьехачо керттердар хьаькъоастадеш, цунна теркам т1абохийташ, грамматически бокьонаш в1аши юсташ бе беа ший болх.

Наьна метта урокаш т1а дешархоша г1алг1ай метта грамматически лардаш 1омаю, кьамаьл шаьрдара балхаш а ду.

Пхелаг1ча классе доладу грамматически даькъа – морфологи 1омае, из болх д1ахьо ялхлаг1чеи ворх1лаг1чеи классашка. Из раздел я кьамаьла доакьоех кхетам луш, хьалха царех 1омадаьр к1оаргдеш, шердеш. Кьамаьла доакьош 1омадеш дешархошта ха деза предложенешт аюкьера уж шеко йоацаш белгалдаха.

Дешархой кьамаьла культура лакхьари 1омадаьчун навыкаш дег1айоалаяри хила деза х1ара урока. Из болх д1ахьо тайп-тайпараупражненешкхоачашьярца. Упражненешановкъосталду 1омаьа бокьонашч1оаг1ье, орфографически а пунктуационниговзал ч1оаг1ье, грамматически материал дикаг1а кхетае а, йоазонцацунахпайдаэца а.

Говзамечайоазонехпайдаэцаш, дувзаденакьамаьлшаьрдешдешархой теркам т1абахийта беахьехархочосочиненеш, изложенешязьяра, говзамеча текста тошкамбе 1омабара.

Тайп-тайпарчадошлоргехпайдаэца 1омаде дезахъехархочобераш, шоашбувцаш бола мотт б1аьхий, ира, говза, хозабувцаргболаш, къамаьлдечахана а йоазувдеш а г1алаташ дергдоацаш. Х1ара уроках, кердачоххоамбеш, хьалха 1омадаьр дагалувцийтадезадешархошка, кердачунхьалха 1омадаьчунца бувзам а беш.

Х1ара классе шу д1адолалуш а шу чакхдоалаш а хьалха 1омадаьр кердакакхадезадешархошца, программацабелгалбаькхадувзаденнакъамаьлшаьрдараболхбизза д1абахьа беа.

Г1алг1ай моттхъехара г1улакх доагг1ача тайпарахъехархочо д1ахьой, дешархошташоайнаьнамоттбезалургба, шоаш 1омабеча кхычакъамий метай бокьонашйовзааттахургда.

3 класседешара урока календарни тематически план (34с.)

№ ар г1.	Урока тема	Сахь.	Ха		Ц1.болх
			лер1а	йола	
	1 четвeртъ <i>Ахкеи гуйреи</i>				
1	Яндиев Дж. «Дешархошка» Муталиев Хь-Б. «Цхьоалаг1ча сeнтябре».	1	6.09.		
2	Осмиев Хь. «Хьехархо». Льянов М. «1арамхий йтсте».	1	13.09.		
3	Осмиев Хь. «Ахканбийса», Гагиев Г. «Дог1а халхадувл», Ушинский К. «Маьлха з1анараш».	1	20.09.		
4	Боков А. «Хьунаг1а». Хамхоев А. «Гуйра», «Гуйра».	1	27.09.		
5	«Маьксах дола дош». Осмиев Хь. «Ялатахам», Чахкиев С. «Са юрт».	1	4.10.		
	<i>1алам лорадар – Даьхе лораар да.</i>				
6	Пришвин М. «Дагадоаг1арех», Гагиев Г. «Га д1аег1ай Мусас». Хашагульгов 1. «Лийга б1ийг».	1	11.10.		
7	Плиев М-С. «Даьрачов», Хашагульгов 1. «Лом». Саракаев Хь. «Борзик».	1	18.10.		
8	Даурбеков Б. «Хьазилгашлувцациск». Хашагульгов 1. «Сувсакь», «Б1арзадахка»	1	25.10.		
	2 четвeртъ <i>Берий вахар</i>				
9	Котиева Н. «Берашка», Солоухин В. «Вайберал».	1	8.11.		
10	Гагиев Г. «Эздел».	1	15.11.		
11	Осмиев Хь. «Д1аяха ха», Костоев 1. «Харцоиннийсхой».	1	22.11.		
12	Чантиев А. «Х1ана вар Мурад г1айг1ане». «Деналг1улакхаца хьахьокк».	1	29.11.		
13	Гагиев Г. «Виза кьонах». Чантиев А. «Дика оамал». Шадиев С. «Бурдолг».	1	6.12.		
	<i>1а.</i>				
14	Арчаков Т. «Бераш 1анна г1аддахад», Осмиев Хь. «Лоа делх», Ушинский К. «Биьдагалоаттам».	1	13.12.		
15	Фальг. «1ани ахкани хина кьовсам».	1	20.12.		
16	Хашагульгов 1. «Керда шу», Арчаков Т. «1а».	1	27.12.		
	III четвeртъ.		10.01.		

17	Костоев I. «Берза Iазал». Фаьлг «Хьунаоакхарийкъамаьлаш», Баратынский «Iан сурташ».	1				
	<i>Глулакх, эдел – доттагIий ба.</i>					
18	Гагиев Г. «Виза кIант», Сулаев М. «Цавовза доттагIа».	1	17.01.			
19	Гагиев Г. «АхьмадиМахьмади», Плиев М.-С. «Нийсаязде Iомавелча».	1	24.01.			
20	Костоев I. «Даьхьехамаш», Озиев С. «Нахацара гIулакх». Гагиев Г. «Миштаяезамаькх».	1	31.01.			
	<i>Дай мехкаяхьйола кIантий.</i>					
21	«АргIа тIехьашка хинна тIом», Муталиев Хь. «1919 шу Экажкъонгий - Юрта».	1	7.02			
22	Зязиков Б. «Дегогештдергдацар». Шадиев С. «Кавказа турпал – Тутаева Аьсет». «Иштта тIом бора вежараша».	1	14.02			
23	Шадиев С. «ОскановСуламбек – халкъатешаме воI», «ЦIавенав тхалоалахо» Арчаков С.	1	21.02			
	<i>Вайноаноехьлаьца.</i>					
24	«Наьнакулг» ширадувцар, Мякиев А. «Наьнабийса». Бианки В. «Март», «Оалхазараш цIадаьккад».	1	28.02			
	<i>БIаьсти.</i>					
25	Шадиев С. «Ялат дIаде доладир», Осмиев Хь. «БIаьсти».	1	6.03			
26	Яндиев Дж. «Балха Iуйре», фаьлг «ДоттагIий». Фаьлг «Бешикарти», Осмиев Хь. «ДогIа».	1	13.03			
	<i>Халкъабагахьбуьцам.</i>					
27	Мальсагов А. «Кицаш», «Миштакхетадувайкицаш». «Ховли-довзалеш», «Тхьуж - илии».	1	20.03			
	<i>IVчетверть</i>					
28	Дахкильгов И. «Бийдолгаш». Фаьлг «Къажкъайг».	1	3.04.			
29	Фаьлг «Пхьагало паргIатдаьха оакхарий». Фаьлг «Борзи Iаьхари».	1	17.04			
30	Фаьлг «Газеицун бIийгии», «Хьаькъалтеннад».	1	24.04			
31	Фаьлг «Саги боагIаргба хьо», «Мишта Iехадаьд цогалооакхарий».	1	30.04			
32	Фаьлг «Борзи, цогали, пхьагали». Фаьлг «Котам».	1	8.05			
33	Фаьлг «Дог – майрапхьагал». Фаьлг «Пхьидидахкеи», «БоргIали цогали», «Хьунсаг».		15.05			
	<i>Ширадувцараш.</i>					
34	«Тускар чIоагIа делахь», «ЦIа дехад». «Лом – лом да», «Гий», «Миста бод биачатоалургвар».	1	22.05			

3 классе 2023-2024 дешара шера глалгай мотт хьехара балха программа

Диксатора каьхат.

Программа оттаяь 3 класса глалгай мотт хьехара долчакнижкагахье жжа. Книжка чулоаца мотта баьраш: Гагиев К.А., Котиева Н.Д., Оздоев Т.А. книжка тоа а даь диязлагла 2013 шера Магас глалара «Сердало» яхача издательство-184 оаглув.

Глалгай метто, эрсий меттосанна, метта йилман дакъа а ший маанна а йоккхамоттиг длаоац. Цундешарца а кхетамца а берашкхедара доккха практически маан да. Наьнаметто юкьелoaц дешархой патриотизма а, кхычакьамашца ймерза а, эзди а хилар ауилашца кхета дешкхедара маьхалатаронаш.

Школе наьнамотт йомабара кергтера йалошонаш я дешар дика ховш дешархой кийчбар, багах деча, йоазон а кьамаьлах а кхоачамболаш, пайдаэцаховш уж кийчбар. Программа ФГОСаца ювзаяь я. Из лаьрхла я кйира 3 сахьат глалгай мотт хьехаш йолча учебни плана ца кхоачашье. Шера 102 сахьатхул.

Программа лерхла маш да:

- дешархошташ оайнаьнамотт безалургболчатай парадешара болх дика оттабе;
- орфографехи, пунктуациехи, морфологехи, фонетикахикхетам бала;
- метта йилам йомаде, глалгай меттах бола кхетамшербар, клоаргбар;
- глалат цадеш йоазув де, сочинени, изложения зье бераш йомаде;
- дешаракхетамлакхе, йомадаь ховрнийса длаязде, шийуйлаш, шийнахетар, ховр дешархочонийса длаязде ргдолаш говзалкхейр.

Программа чулоаца мшера ба. Укхюкье я фонетика, графика, йоазув, дешар, орфоэпи, орфографи, дешаоттам. Урока чулоаца маюкье, тар малу дешара а воспитательни лоархлам бола материалаш хийтай. Уж дукха гьяраш глалгай багах бувца маюкьера, художественни произведенеш тлара я. Книжка курс кхьаь разделахлатт: шоллагла чакласе дийшаркердалакхар (оазаш, алапаш, предложени, кергтера, кергтерзамаьженаш), дешаоттам, кьамаьладоакьош.

Грамматика хьаькьехьаькхоачаш де дезадекхараш:

- 1) оазех, алапехкхетамбалар;
- 2) орфографически минимум лакхьяр;
- 3) предложени кергтерамаш йовзийтар;
- 4) дваденна кьамаьлшаьрдар.
- 5) дваденна кьамаьлшаьрдар.
- 6) кхолламабалхашувттаде йомабалар.

Глалгай мотт 68 сахъат (кӀира 2 сахъат)

№	Тема урока	Кол. часов	План. дата	Факт. дата
1	Мукъен мукъазен оазаш-алапаш	1	4. 09	
2	Дешдакъа. Доқсха алап	1	8. 09	
3	Сочинени.	1	11.09	
4	Шола мукъаза оазаш-алапаш	1	15.09	
5-6	Шолха алапаш	2	18. 09	
7	Диктант	1	22. 09	
8	Глалаташцара болх	1	25. 09 29. 09	
9-10	Шола –шолха алапаш	2	2.10,6.10	
11	Йиш хоадора хъаракаш	1	9.10	
12	Къостора хъаракаш	1	13.10	
13	Диктант	1	16.10	
14-15	Глалаташцара болх. Йлаъхен лоацен мукъа оазаш	2	20.10,23.10	
16	Шекон мукъа оазаш	1	27.10	
17-18	ДешгӀехъенаш	2	7.11,10.11	
19	Гаргара дешаш	1	13.11	
20	Хъамай , белгалоний, дер гойгача дешай цӀераш	1	17.11	
21	Изложени	1	20.11	
22	Глалаташцара болх. Предложени	1	24.11	
23	Дувцареи, хатгареи, айдареи предложенеш	1	27.11	
24	Подлежащи	1	30.11	
25	Сказуеми	1	4.12	
26	Карардар	1	8. 12	
27-28	Кертера маъженаш	2	11.12, 15.12	
29	Диктант	1	18.12	
30	Глалаташцара болх	1	22.12	
31	Предложене кертерза маъженаш	1	25.12	
32	Предложенена юкъерча дешай бувзам	1	27.12	
33	Деше овла	1	9.01	
34	Деша чакхе	1	12.01	
35	Дешхьалхе	1	15.01	
36	Суффикс	1	19.01	

37	Диктант	1	22.01	
38	Галаташцара болх	1	26.01	
39	Зовнси кьорей мужьаза оазаш дош кхоачалуча	1	29.01	
40	Шийна лаларча мужьазача оазаш дош кхоачалуча	1	1.02	
41	Изложени	1	5.02	
42	Цердош. Юкьара кхетам	1	9.02	
43-44	Цердешаш таьрахьашца цердешаш хувцадалар	2	12.02,16.02	
45	Сочинени	1	19.02	
46	Цердешай классаш	1	22.02	
47-48	Кхьгча дешашца дувцадаларах цердешаш хувцадалар	2	26.02,29.02	
49	Диктант	1	4.03	
50	Галаташцара болх	1	7.03	
51	Белгалдош. Юкьара кхетам	1	11.03	
52-53	Лоамей лоамзей белгалдешаш	2	15.03,18.03	
54	Белгалдешаш классашца хувцадалар	1	22.03	
55-56	Белгалдешаш таьрахьашца хувцадалар	2	3.04,5.04	
57	Диктант	1	8.04	
58	Галаташцара болх	1	15.04	
59	Хандош. Юкьара кхетам	1	19.04	
60	Хандош ханашца хувцадалар	1	22.04	
61	Сочинени	1	26.04	
62	Хандеша йоала ха	1	29.04	
63	Хандеша яха ха	1	6.05,13.05	
64	Хандеша йоаг'ла ха	1	17.05	
65	Диктант	1	20.05	
66-68	Шера томадьар кердадакхар	3	24.05,25.05	